

Motion till riksdagen

1989/90:Kr509

av Bo Lundgren m.fl. (m)

Bättre villkor för idrotten

Innehållsförteckning

1.	Inledning	2
2.	Idrottsrörelsens ställning	3
3.	Idrottens roll i utbildningen	3
4.	Idrott vid militärtjänstgöringen.	4
5.	Handikappidrott.	4
6.	Dopingproblemet	4
7.	Budgetpropositionen	5
8.	Idrotten och skattereformen	6
9.	Idrotten och ekonomin.	6
	9.1 Större andel av spelmarknaden	7
	9.2 Lotteriinkomster.	7
	9.3 Andel i Tipstjänsts överskott.	8
	9.4 Tipstjänsts rätt att träffa avtal med idrottsrörelsen	8
	9.5 Föreningens skatter.	9
	9.5.1 Inkomstbeskattning	9
	9.5.2 Bingoskatt	9
	9.5.3 Reklamskatt.	10
	9.6 Beskattning av idrottsutövare och ledare.	10
	9.7 Socialavgiftsfrågan	10
10.	Hemställan.	12

1. Inledning

Idrotten är Sveriges största folkrörelse med ungefär två och en halv miljon medlemmar. Inom ca 45 000 lokala idrottsorganisationer gör nästan 500 000 ledare mycket förtjänstfulla insatser. Inom idrotten ges fler ungdomar än inom någon annan folkrörelse en meningsfull fritidsverksamhet.

Idrottsrörelsen har stor betydelse för samhället. Den aktiva idrotten leder bland annat till att ungdomar avhåller sig från för dem själva och för samhället skadliga verksamheter som exempelvis drogmisbruk. Idrottsrörelsen bidrar till friskvården genom att stimulera till regelbunden träning, friluftsliv eller andra fysiska aktiviteter. Idrottsrörelsen verkar aktivt för alkohol- och drogfria miljöer.

Till detta kommer den stora roll idrotten spelar för de många åskådare, TV-tittare, radiolyssnare och tidningsläsare som följer tävlingsverksamheten på olika nivåer. De många idrottsutövare av världsklass som fungerar som ambassadörer utomlands är en stor tillgång för Sverige. De tjänar dessutom som förebilder för den uppväxande generationen och är en starkt bidragande orsak till den i Sverige mycket omfattande breddidrotten.

2. Idrottsrörelsens ställning

Den verksamhet som bedrivs av idrottsföreningar, distriktsorganisationer, specialförbund och riksförbund bygger i första hand på ideellt arbete och personligt engagemang. Det är utomordentligt viktigt att idrottsrörelsen inte byråkratiseras och tvingas in i något slags halvoffentlig roll. Den måste förbli en fri, obunden och demokratiskt uppbyggd rörelse. Därför bör det direkta och indirekta stöd som stat och kommun lämnar idrottsrörelsen inte vara styrande.

Det är stor skillnad mellan den moderata och den socialdemokratiska synen på det ideella arbetet inom olika folkrörelser. Socialdemokraternas politik förefaller syfta till ett korporativt system, där folkrörelser av olika slag tas i det kollektiva systemets tjänst. För oss moderater är principen om de ideella organisationernas, och därmed idrottsrörelsens, fria ställning lika viktig som kravet på en stor individuell frihet.

Basen för idrottsrörelsen är de många lokala föreningarna. Det är deras verksamhet som ger alla de positiva effekter som hela samhället kan dra nytta av. Stödet från det allmänna måste utformas så att föreningarnas verksamhet kan stärkas.

3. Idrottens roll i utbildningen

Motorisk träning och idrott är av stor betydelse för barns och ungdomars fysiska utveckling. Det gäller inte minst förskole- och lågstadiebarn för vilka en god motorik är grundläggande för en positiv utveckling av bland annat kroppsuppfattning, jagidentitet och skolresultat. För barn med handikapp av olika slag är träning av den motoriska färdigheten och rörelseträning viktig av såväl fysiska som psykiska skäl.

Intresset för fysisk aktivitet, friluftsliv och idrott grundläggs i hemmet, förskolan, skolan och föreningarna.

Skolans idrottsundervisning fyller en viktig funktion för att ge ungdomar sunda levnadsvanor och ett funktionellt rörelsesätt samt för att skapa ett bestående intresse för och behov av fysisk aktivitet. Eleverna skall i skolan beredas möjlighet att prova många olika former av idrott. Idrottsundervisningen skall vara allsidig och anpassad till elevernas individuella förutsättningar.

Vid idrottsgymnasier med riksintagning bereds i dag 1 300 av gymnasieskolans totalt cirka 300 000 elever möjlighet att kombinera studier med elitidrott. De för särskilt idrottsintresserade elever och för elitidrotten mycket värdefulla idrottsgymnasierna bör finnas kvar inom den nya gymnasieskolan. Efter hand som efterfrågan ökar från idrottsutövare och specialförbund bör antalet idrottsgymnasier byggas ut. Utbyggnaden måste ske i den takt det ekonomiska utrymmet medger.

I de fall kommuner eller regioner själva i samarbete med specialförbund vill inrätta en motsvarighet (så kallat hemortsalternativ) för elever från det egna upptagningsområdet bör detta i princip vara möjligt utan begränsning från statens sida.

Riksdagen har genom att bifalla en moderat motion beslutat att inrätta en självständig idrottshögskola i Stockholm 1992. En "Sveriges Idrottshögskola" som genererar forskning, kvalificerad utbildning och kunskapsutveckling inom idrottens område är en viktig angelägenhet för hela den svenska idrottsrörelsen och för idrottslärarutbildningen och den idrottsliga ämnesutvecklingen.

4. Idrott vid militärtjänstgöringen

Vid flera militära förband har etablerats så kallade idrottsplutoner. Idrottsutövare ges här möjlighet att parallellt med sin militära utbildning också träna sin idrott. Denna lösning är självfallet bra för idrottsutövaren, men också för försvaret, eftersom den bland annat ökar motivationen hos de värnpliktiga. Antalet platser vid idrottsplutonerna bör efter hand utökas, i första hand genom att flera idrottsplutoner etableras. Därmed förbättras också den geografiska tillgängligheten. Även kvinnliga idrottsutövare, som vill satsa på en militär yrkesutbildning, bör kunna beredas plats vid idrottsplutoner.

5. Handikappidrott

Handikappidrotten har utvecklats mycket starkt under senare år. De svenska framgångarna vid handikapp-OS i Seoul 1988 är bara en – om än mer synbar än andra – effekt av det förtjänstfulla breddarbete som bedrivits i Sverige under en följd av år. Handikappidrotten är synnerligen värdefull och har sin givna plats inom den samlade idrottsrörelsen. Stat och kommun har ett särskilt ansvar att tillse att än fler människor med handikapp bereds möjlighet till fysisk rekreation genom idrott.

För att förbättra möjligheten för handikappade att redan i skolåldern kunna delta i olika idrottsliga aktiviteter bör ökat utrymme ges inom idrottslärarutbildningen för kunskaper om de särskilda krav detta ställer.

Vi anser att de ekonomiska förutsättningarna för handikappidrotten skall förbättras genom att en del av de ytterligare medel ur Tipstjänsts överskott som vi föreslår skall överföras till idrotten gå till handikappidrotten.

Mot. 1989/90
Kr509

6. Dopingproblemet

Problemet med så kallad doping har vuxit kraftigt under de senaste åren. En lösning bör i första hand åstadkommas genom en självsanering inom idrottsrörelsen. Stränga sanktioner har redan införts och kontrollmöjligheterna avses bli utbyggda.

Staten kan emellertid bidra i åtminstone två avseenden. Stöd bör lämnas till kontrollverksamhet och sådan forskning som syftar till att utveckla metoder att avslöjar doping. Narkotikaliknande preparat som används för doping bör betraktas som narkotika när det gäller exempelvis reglering av införsel, försäljning och användning. Här kan emellertid uppkomma vissa gränsdragningsproblem. Det kan också övervägas att preparat som inte naturligt kan hänföras till narkotiska preparat ändå jämföras med sådana om de används för doping. Regeringen bör skyndsamt utreda denna fråga och förelägga riksdagen de förslag om åtgärder som kan komma att erfordras.

7. Budgetpropositionen

I årets budgetproposition ändras principerna för redovisning av anslag till idrotten. Stöd till idrottens forskning och utveckling särredovisas. Vad avser anslag till forskning, som innevarande budgetår uppgår till 2,7 miljoner kronor, avser regeringen återkomma i forskningspropositionen. Regeringen föreslår också att idrottens del av det statliga lokala aktivitetsstödet från och med nästa budgetår överförs till det allmänna anslaget "Stöd till idrotten".

Det senare förslaget motiveras av regeringen på följande sätt:

De nu gällande reglerna för fördelning av den statliga delen av detta stöd har kritiserats. Bland annat har man pekat på, att enhetliga regler gör att vissa verksamheter har svårt att utnyttja stödet. Också sättet att mäta aktiviteterna har kritiserats.

Regeringen har i dessa avseenden accepterat den kritik vi riktat mot själva tekniken bakom stödet. Vi har därför ingenting att erinra mot förändringen, som innebär att Riksidrottsförbundet får utforma de regler som bör ligga till grund för fördelningen av idrottens del av statligt stöd för lokal verksamhet.

Sammantaget föreslås det statliga stödet till idrotten i budgetpropositionen (bilaga 13) uppgå till 268,1 milj. kr. exklusive det tillförda anslaget för lokal verksamhet på 90,4 milj. kr. Innevarande budgetår uppgår motsvarande anslag till 256,6 milj. kr. (härvid har 2,7 milj. kr. avseende forskning räknats av med tanke på att detta anslag för kommande budgetår ännu inte har fastställts). Anslaget höjs med 11,5 milj. kr. eller 4,5 % om hänsyn inte tas till det ännu okända anslaget för forskning. Med tanke på den ökade inflation som bland annat blir följden av finansieringen av skatteomläggningen 1990 och det av regeringen aviserade förslaget till skatteomläggning för 1991 innebär budgetpropositionens förslag en real urholkning av anslaget. De förslag moderata samlingspartiet lagt fram i syfte att finansiera den nödvändiga

marginalskattereformen håller däremot inflationen nere så att någon real urholkning inte uppkommer.

Av budgetpropositionen framgår också att de överskott Tipstjänst och Penninglotteriet tillför staten under kommande budgetår beräknas bli cirka 2,5 miljarder kronor. Några förslag som skulle kunna leda till att idrottsrörelsen kan utnyttja en större del av den totala spelmarknaden eller får del av exempelvis Tipstjänsts överskott läggs inte.

I det följande lägger vi fram flera förslag som syftar till ökade möjligheter för självfinansiering inom idrottsrörelsen. Det innebär inte att vi föreslår några minskningar av nu föreslagna anslag. Genom att föreningar och förbund ges större möjligheter att själva påverka sin ekonomiska situation minskar emellertid beroendet av bidragen.

8. Idrotten och skattereformen

Den skatteuppgörelse som träffats mellan socialdemokraterna och folkpartiet kommer enligt idrottsrörelsens egna beräkningar att medföra stora förluster för den samlade idrottsrörelsen. Till detta kommer en ökad byråkrati för dem som verkar som ledare inom idrottsrörelsen. Bland de negativa förslagen kan nämnas:

- Arbetsgivaravgifter införs på alla skattepliktiga ersättningar och förmåner som överstiger 1 000 kronor per år.
- Idrottsföreningar och förbund får skyldighet att verkställa preliminärskatteavdrag från alla kontanta utbetalningar oavsett om man är huvudarbetsgivare eller inte.
- Den så kallade 600-kronorsregel som innebär skattefrihet upp till detta belopp för naturaförmåner – inklusive tävlingspriser – slopas. Skyldighet att upprätta och inge kontrolluppgift uppkommer därmed så fort någon vunnit pris vars värde är 100 kronor eller mer. Vinnaren blir skattskyldig för detta värde.
- Avdrag för bilkostnader i tjänsten begränsas till 12 kronor per mil.
- Den breddade momsbasen leder till avsevärt högre kostnader. Eftersom flertalet föreningar inte är skattskyldiga för mervärdesskatt och således inte får dra av mervärdesskatt slår kostnaden igenom fullt ut.
- Bensinskatten höjs, vilket tillsammans med mervärdesskattebeläggningen höjer bensinpriset med cirka 1:50 kronor per liter.

En del av förslagen gäller redan från och med 1990. Moderata samlingspartiet avvisade under riksdagsbehandlingen bland annat förslagen om en breddning av mervärdesskattebasen, en begränsning av tjänstereseavdraget, samt bensinskattehöjningen.

När riksdagen senare behandlar den proposition om skatteomläggningen för 1991 som aviserats till den 2 april kommer vi att motsätta oss skärpta regler för arbetsgivaravgifter. Vi kommer vidare vad gäller idrottspriser att föreslå att den så kallade 600-kronorsregeln bibehålls. När det gäller skyldigheten att verkställa preliminärskatteavdrag måste de föreslagna reglerna förenklas så att inte byråkratin ökar för bland andra idrottsrörelsen. Dessa och ytterligare förslag kommer att redovisas i den motion som väcks med anledning av den kommande propositionen angående skatteomläggningen.

9. Idrotten och ekonomin

Den verksamhet som bedrivs inom idrottsrörelsen medför kostnader av skilda slag. Det gäller inköp av redskap, utrustning med mera, lokal- och anläggningshyror, löner och ersättningar till anställda, kostnadsersättningar till ledare och utövare, skatt och arbetsgivaravgifter etc.

De finansieringskällor som står till idrottsrörelsens förfogande är i stort:

- Deltagaravgifter, entréavgifter, m m.
- Frivilliga bidrag av olika slag.
- Lotteriverksamhet, bingospel etc.
- Statliga och kommunala bidrag.
- Olika former av sponsring.
- Egen rörelse i form av exempelvis kioskverksamhet eller försäljning av idrottsmateriel.

Staten påverkar i flera avseenden föreningarnas och förbundens möjligheter att utnyttja dessa finansieringskällor:

Det statliga och kommunala stödet till föreningar och förbund är omfattande. Samtidigt påverkas utvecklingen av dessa bidrag av det statliga respektive kommunala budgetläget.

En av de traditionellt största finansieringskällorna är lotteriverksamhet. På detta område har emellertid staten omsorgsfullt tagit till vara möjligheterna att dra in ytterligare medel till statskassan.

Uttaget av skatter och arbetsgivaravgifter påverkar självfallet idrottsrörelsens ekonomi, direkt såväl som indirekt. I ett högskattesamhälle minskar möjligheterna att finansiera verksamheten genom frivilliga bidrag, deltagaravgifter och entréavgifter.

Den skilda syn på de ideella organisationernas ställning som finns mellan moderater och socialdemokrater påverkar självfallet också inställningen till hur organisationernas verksamhet skall finansieras. Socialdemokraterna föredrar uppenbarligen att göra dessa ännu mera bidragsberoende. Därmed blir de utlämnade åt politiska beslut, särskilt om andra finansieringskällor beskärs. Vi moderater vill ge större utrymme och bättre förutsättningar för finansiering genom egen verksamhet.

9.1 Större andel av spelmarknaden

Det spelas i Sverige för ungefär 16 miljarder kronor varje år. Spelmarknaden ökar och kan redan 1990 uppgå till drygt 20 miljarder kronor.

Sedan år 1975 har folkrörelsernas egna spel minskat från nästan 35 procent till under 20 procent av den totala marknaden. Skulle folkrörelsernas andel varit oförändrad skulle de i dag kunnat ha nettoinkomster på uppemot miljarden kronor mer.

Lotteriutredningen fastslog redan 1979 i ett betänkande: "Om de statliga lotterierna och totalisatorspelen i framtiden tillåts öka på samma sätt som hittills finns enligt vår mening risk för en ogynnsam utveckling för den ideella sektorn. Det statliga spelet bör därför inte tillåtas att ytterligare breda ut sig på det ideella spelets bekostnad."

Spelmarknaden har främst expanderat genom de nya spelformer som in-

troducerats av såväl Aktiebolaget Tipstjänst som Svenska Penninglotteriet AB. En förutsättning för en ökad grad av egenfinansiering inom idrottsrörelsen är att en större del av den totala spelmarknaden görs tillgänglig för denna.

Mot. 1989/90
Kr509

9.2 Lotteriinkomster

Regeringen lade i proposition 1987/88:141 fram förslag som syftade till att ge folkrörelserna vissa ökade möjligheter till inkomster från lotterier och spel. Förslaget var av synnerligen begränsad omfattning. I motion 1987/88:Kr 21 lade moderata samlingspartiet fram förslag som till skillnad från propositionen skulle ge idrottsrörelsen och andra ideella organisationer en kraftigt utökad möjlighet till självfinansiering genom lotterier. I motionen föreslogs bland annat:

- att penningvinster tillåts i såväl lokala, regionala som riksomfattande föreningslotterier,

- att den beloppsmässiga begränsningen för penningvinster till 500 kronor slopas,

- att tillståndsplikten slopas för lokala föreningslotterier också bedrivna från fast försäljningsställe samt för regionala och riksomfattande lotterier,

- att regeringen skall kunna ge tillstånd till sådant automatspel som ger vinst i form av pengar, värdebevis, spelpolletter eller liknande i enlighet med vad som föreslogs av lotteriutredningen,

- att ideella organisationer ges rätt att anordna lotterier av samma typ som det så kallade Trisslotteriet, som i dag bedrivs i monopolställning samt

- att de ideella organisationerna ges lika rätt att utveckla nya spelformer.

Vi vidhåller dessa förslag, som avsågs av riksdagsmajoriteten våren 1988.

9.3 Andel i Tipstjänsts överskott

AB Tipstjänsts omsättning uppgick till drygt fem miljarder kronor 1988. Detta år redovisade bolaget en vinst på i det närmaste 1,3 miljarder kronor, som enligt gällande regler inlevereras till statskassan.

Tipstjänsts spelverksamhet bygger i stor utsträckning på idrottsrörelsens egna aktiviteter. Genom olika punktinsatser och genom sponsring går en del av Tipstjänsts medel redan i dag till idrotten.

Av spelinsatserna hänför sig i storleksordningen 2,5 – 3 miljarder kronor till spelverksamhet med direkt eller indirekt samband med idrottsrörelsen.

Moderata samlingspartiet har i tidigare idrottsmotioner föreslagit att en viss andel av Tipstjänsts till staten inlevererade vinster skall gå till idrottsrörelsen. En bättre ordning förefaller i stället vara att en viss andel av Tipstjänsts omsättning går till idrottsrörelsen. Det förefaller rimligt att använda den totala omsättningen som bas, även om bara cirka hälften av omsättningen direkt eller indirekt utgår från idrottsverksamheten.

Vi föreslår därför att idrottsrörelsen årligen tillförs en andel av Tipstjänsts omsättning. För budgetåret 1990/91 bör andelen vara en procent. Med utgångspunkt i 1988 års omslutning innebär det ett belopp på cirka 51 miljoner kronor. Dessa medel bör fördelas av Riksidrottsförbundet till främst lokal

verksamhet. Fördelningen kan lämpligen ske på det sätt som statens övriga stöd till lokal verksamhet är avsett att fördelas med tanke på den förändring som föreslås i årets budgetproposition.

Mot. 1989/90
Kr509

9.4 Tiptjänsts rätt att träffa avtal med idrottsrörelsen

Riksdagens revisorer föreslog under våren 1989 att den form av "stödverksamhet" som bolaget enligt revisorerna bedrev gentemot idrottsrörelsen inte borde få förekomma i fortsättningen. Det totala beloppet för det som i bolagets årsredovisning betecknats som stöd och ersättning till svensk idrott var i det närmaste 59 milj. kr.

Som framgår av revisorernas egen rapport är emellertid det som betecknas som stöd till helt övervägande del kostnader som har klart samband med tipsverksamheten. Till detta kommer en förhållandevis begränsad sponsorverksamhet. Enligt vår uppfattning strider inte Tiptjänsts åtaganden mot de regler som gäller för bolaget. Det kan möjligen hävdas att medel i begränsad utsträckning anslagits för ändamål vars innehåll varit sådant att det kan ifrågasättas om det ligger inom de ramar som fastställts för Tiptjänst. Företaget måste därför vinnlägga sig om en strikt prövning av de projekt de bidrar till finansieringen av.

I övrigt bör Tiptjänst även fortsättningsvis kunna ingå sponsoravtal och träffa överenskommelse om ersättning för tjänster med idrottsrörelsen.

9.5 Föreningens skatter

Även idrottsrörelsen berörs av det ökande skatteuttaget. Utrymmet för frivilliga bidrag, deltagaravgifter och entréavgifter har, som tidigare nämnts, inskränkts hos de enskilda människorna till följd av det ökade skatteuttaget. Den direkta skattebelastningen för föreningar och förbund är många gånger alltför stor.

Ett stort problem i detta avseende är debiteringen av arbetsgivaravgifter. Detta behandlas i ett särskilt avsnitt.

9.5.1 Inkomstbeskattning

Efter förslag från den dåvarande borgerliga regeringen befriades de ideella föreningarna i slutet av 1970-talet i stor utsträckning från inkomstskatt. De beskattas endast för inkomst av fastighet och inkomst av rörelse. Även sådana inkomster befrias från skatt om de huvudsakligen har naturlig anknytning till föreningens ideella verksamhet eller utgör en traditionell finansieringskälla. Inkomster av kommersiellt bedriven verksamhet skall däremot i princip beskattas i vanlig ordning. Detta motiveras främst av hänsyn till risken för snedvridning av konkurrensen med andra rörelseidkare.

En allmännyttig ideell förening är emellertid berättigad till ett grundavdrag på 15 000 kronor. Sedermera har de ideella föreningarna också befriats från mervärdesskatt för sådana inkomster som inte inkomstbeskattas.

För att ytterligare förbättra de ideella föreningarnas situation och förenkla deras hantering bör grundavdraget höjas något och värdesäkras. En avvägning måste självfallet ske med hänsyn till vad som tidigare anförts om risk för konkurrensnedvridning. Enligt vår mening borde grundavdraget kunna höjas till cirka 40 000 kronor i dagens penningvärde.

9.5.2 *Bingoskatt*

Mot. 1989/90
Kr509

Bingospelet är fortfarande den viktigaste inkomstkällan för idrottsföreningar generellt sett. 1985 tillgodogjorde sig idrotten nästan 250 miljoner kronor genom bingospel. Även här kan emellertid självfinansieringsmöjligheterna förbättras. Riksdagens majoritet beslöt våren 1988 att från den 1 januari 1989 slopa skatten på bingo med varuvinster och att sätta ner den till 3 procent av tillståndsbeloppet när det gäller bingospel med penningvinster.

Enligt vår mening bör bingoskatten emellertid efterhand slopas även när det gäller spel med penningvinster. I ett första steg 1991 bör den halveras. Skatten sänks därmed med cirka 20 miljoner kronor. En särskild avgift bör kunna tas ut i syfte att täcka kostnaderna för tillståndsgivning och kontroll av verksamheten. Reglerna för hur bingospel anordnas bör också ändras i några avseenden. Kravet på att behållningen av bingospel skall vara minst 15% bör tas bort. Någon begränsning av storleken på högsta belopp när det gäller penningvinster bör inte finnas.

9.5.3 *Reklamskatt*

Reklamskatt tas i dag ut på olika former av reklam som säljs av idrottsföreningar och förbund. Det kan gälla annonser i programblad, arenareklam och annat. Enligt vår mening bör reklamskatten kunna slopas i de fall detta inte snedvrider konkurrensen med kommersiella media. Regeringen bör utreda frågan och återkomma till riksdagen med förslag.

9.6 **Beskattning av idrottsutövare och ledare**

Ett stort oavlönat ideellt arbete läggs ned inom idrottsrörelsen. Emellertid utgår ekonomisk ersättning i vissa fall till såväl ledare som aktiva. Dessa ersättningar skall naturligtvis beskattas i likhet med alla övriga inkomster. Det finns emellertid behov att ändra beskattningsreglerna i två avseenden.

Sedan några år tillbaka finns ett särskilt avdrag för idrottsutövare. Det kan uppgå till maximalt 3 000 kronor och är avsett att ersätta en detaljerad redovisning av alla de olika kostnader som såväl aktiva som ledare inom idrottsrörelsen har för träningsmateriel, utrustning etc. Det är ett schablonavdrag som avser faktiska kostnader och leder till ett förenklat deklarations- och taxeringsarbete. Med tanke på kostnadsutvecklingen bör avdraget höjas till 5 000 kronor.

Ett annat problem när det gäller idrottsutövares inkomstbeskattning är de höga marginalsatser som drabbar stora inkomster som intjänas under en relativt kortvarig idrottskarriär. Ett stort antal svenska elitidrottare har av denna anledning valt att av skattemässiga skäl bosätta sig utomlands. Visserligen finns i dag möjlighet att genom särskilda avsättningar till pensionsförsäkringar få till stånd en viss inkomstutjämning. Dessa möjligheter är emellertid inte tillfyllest. Inte heller är den marginalsatserreform som aviserats till 1991 tillräcklig.

Det krävs därför nya regler om inkomstutjämning för idrottsutövare. Dessa bör innebära att en stor andel av inkomsterna varje år kan avsättas till ett särskilt konto. Insatta medel undantas från beskattning till dess uttag sker.

9.7 Socialavgiftsfrågan

Mot. 1989/90
Kr509

Genom en regeringsrättsdom år 1985 i ett mål rörande ishockeymålvakten Benny Westblom fick många idrottsföreningar en kraftigt ökad ekonomisk belastning. Domen förändrade de idrottsaktivas socialrättsliga ställning så att de jämställs med anställda. Sociala förmåner skall således utgå för idrottsutövare även om de har annan verksamhet som huvudsaklig inkomstkälla. Därmed skall också socialförsäkringsavgifter utgå. Föreningarna får således utöver överenskomna ersättningar betala dryga avgifter.

Ett flertal motioner som syftade till att lösa detta problem behandlades av riksdagen hösten 1988. Socialförsäkringsutskottets socialdemokratiska majoritet avstyrkte bifall till samtliga motioner med följande motivering:

Utskottet behandlade senast frågan om idrottsrörelsens skyldigheter att betala socialavgifter i sitt av riksdagen godkända betänkande SfU 1987/188:1. Utskottet hänvisade till tidigare ställningstagande och uttalade förståelse för att den ändrade situationen kan medföra ekonomiska problem för många idrottsföreningar. Utskottet hade dock den principiella uppfattningen att inkomster i samband med idrottsutövning i likhet med andra inkomster bör grunda rätt till socialförsäkringsförmåner och föranleda att socialavgifter erläggs. – Utskottet fann mot denna bakgrund inte anledning att förorda någon ytterligare utredning i syfte att helt eller delvis befria idrottsrörelsen från skyldighet att erlägga arbetsgivaravgifter för utgivna ersättningar eller att göra några uttalanden om behovet av fortsatta statsbidrag för att täcka sådana avgifter. Utskottet avstyrkte därför bifall till föreliggande motioner i ämnet. Utskottet finner inte anledning till ändrat ställningstagande och avstyrker bifall till de nu förevarande motionerna.

Regeringen och riksdagens majoritet avser uppenbarligen inte att vidta några åtgärder för att ta bort eller lindra effekterna av den redovisade regeringsrättsdomen.

Riksidrottsförbundet har i en utredning som presenterades i september 1986 lagt fram tre förslag till lösning:

Alternativ 1 innebär att idrottsutövare skall erhålla de lagstadgade sociala förmånerna utan att avgifter behöver erläggas. Alternativet kan tillgodoses på olika sätt.

Alternativ 2 innebär att inga avgifter skall erläggas på idrottsutövares ersättning och att staten därmed ej tillhandahåller det lagstadgade skyddet. I stället för det statliga skyddet erhåller idrottsutövaren ett skydd via privat försäkring som föreningen tvingas att teckna enligt lag. I denna lag bör stadgas det minimiskydd som en sådan försäkring måste innehålla.

Alternativ 3 innebär att idrottsrörelsen erlägger avgifter för de idrottsutövare som uppbär en årlig idrottsersättning överstigande två basbelopp (för år 1989 55 800 kronor). För dem med ersättningar därunder skall i stället alternativ 2 gälla.

Enligt vår mening måste den grundläggande principen vara att en idrottsutövare eller någon annan som är verksam inom idrottsrörelsen skall ha samma förmåner som vid normala anställningar om idrottsverksamheten är den huvudsakliga inkomstkällan. I dessa fall skall självfallet socialförsäkringsavgifter utgå. I de fall en annan huvudinkomst föreligger bör det ges möjlighet för idrottsutövaren och hans/hennes förening att träffa en överens-

kommelse om huruvida sociala förmåner skall utgå. Frågan kan i varje enskilt fall således lösas genom förhandling mellan den enskilde och föreningen. Självfallet skall avgifter utgå i de fall man kommer överens om att förmåner skall utgå.

Denna lösning innehåller drag av såväl alternativ 2 som alternativ 3 i Riksidrottsförbundets utredning. Regeringen bör snarast förelägga riksdagen förslag enligt de riktlinjer vi ovan redovisat.

Det torde ankomma på vederbörande utskott att utarbeta erforderlig författningstext.

10. Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om idrottsgymsasier,¹]

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om s.k. idrottsplutoner,²]

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om idrottslärarutbildningen,¹]

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om handikappidrott,

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om åtgärder mot doping,³]

2. att riksdagen hos regeringen begär utredning om en utökning av ideella organisationers andel av den totala spelmarknaden,

3. att riksdagen beslutar att penningvinster i lokala, regionala och riksomfattande föreningslotterier skall tillåtas enligt vad som anförts i motionen,

4. att riksdagen beslutar slopa den beloppsmässiga begränsningen för penningvinster i föreningslotterier,

5. att riksdagen beslutar slopa tillståndsplikten för lokala föreningslotterier bedrivna från fast försäljningsställe,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om automatspel,

7. att riksdagen hos regeringen begär förslag om rätt för ideella organisationer att anordna lotterier av samma typ som det s.k. Trisslotteriet,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ideella organisationers rätt att utveckla nya spelformer,

[att riksdagen hos regeringen begär förslag som innebär att 1 % av AB Tipstjänsts omsättning överförs till idrottsrörelsen,⁴]

[att riksdagen hos regeringen begär förslag om en förändring av grundavdraget vid inkomstbeskattningen för ideella organisationer enligt vad som anförts i motionen,⁵]

[att riksdagen beslutar att sänka skatteuttaget för bingoskatt med hälften,⁵]

[att riksdagen hos regeringen begär utredning om slopande av reklamskatten i vissa fall enligt vad som anförts i motionen,⁵]

[att riksdagen beslutar höja schablonavdraget för idrottsutövare till maximalt 5 000 kr. fr.o.m. inkomståret 1990,¹]

Mot. 1989/90
Kr509

[att riksdagen hos regeringen begär förslag om inkomstutjämningsmöjligheter för elitidrottare i enlighet med vad som anförs i motionen,²]

[att riksdagen hos regeringen begär förslag om ändrade regler för debitering av socialförsäkringsavgifter i enlighet med vad som anförs i motionen.⁶]

Stockholm den 24 januari 1990

Bo Lundgren (m)

Hugo Hegeland (m)

Knut Wachtmeister (m)

Ingegerd Troedsson (m)

Ingrid Sundberg (m)

Lars Ahlström (m)

Elisabeth Fleetwood (m)

Sten Svensson (m)

Görel Bohlin (m)

Hans Dau (m)

Ann-Cathrine Haglund (m)

Bertil Persson (m)

Mona Saint Cyr (m)

Stig Bertilsson (m)

Karl-Gösta Svenson (m)

Ewy Möller (m)

Margit Gennser (m)

Lars Ahlmark (m)

Göran Åstrand (m)

Karin Falkmer (m)

Gullan Lindblad (m)

Charlotte Cederschiöld (m)

Ingvar Eriksson (m)

Ingrid Hemmingsson (m)

Ing-Britt Nygren (m)

Per Stenmarck (m)

¹ 1989/90:Ub810

² 1989/90:Fö414

³ 1989/90:So474

⁴ 1989/90:Fi718

⁵ 1989/90:Sk379

⁶ 1989/90:Sf298

